

Osobní

V prvním čtvrtletí letošního roku oslavuje své významné životní jubileum řada našich členů. Upřímně gratulujeme!

Radvan Bahbouh	Martin Kašpar	Jana Mlčáková
Bohumila Baštecká	Josef Kavka	Jana Motyčková
Jan Benda	Jana Koblihová	Viktor Pasnichenko
Kateřina Bernardová	Rudolf Kohoutek	Alice Reissová
Zuzana Boušková	Alexandr Krinke	Jana Šebková
Helena Chroboková	Zdeněk Kuťák	Jitka Šebová Šafaříková
Jarmila Čierná	Jan Lašek	Vladimír Smékal
Jana Dorazilová	Miroslava Lívancová	Helena Suková
Dana Hrstková	Iva Málková	Bohumila Vokáčová

Za profesorem Josefem Švancarou

V sobotu 11. ledna 2020 nás v devadesátém šestém roce svého věku opustil profesor PhDr. Josef Švancara, CSc., mimo jiné otec pěti dětí a především jeden z nezapomenutelných nestorů našeho oboru - psychologie. Byl předním odborníkem v psychologii vývojové, kognitivní i experimentální. Vystudoval psychologii a pedagogiku a pak deset let pracoval na dětské neurologické klinice, kde se zabýval studiem neuróz v dětském věku. Provedl také rozsáhlý výzkum 300 dvojčat, podílel se na rozvoji přístrojové diagnostiky a na vývoji nových psychodiagnostických metod. Dlouho působil nejprve jako docent a pak jako profesor na katedře psychologie (později Psychologickém ústavu) Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V roce 1994 obdržel Zlatou medaili Masarykovy univerzity a v roce 2004 obdržel čestný titul emeritního profesora Masarykovy univerzity.

V témže roce - při příležitosti jeho osmdesátin - publikoval profesor Mojmír Svoboda ve Sborníku prací Filozofické fakulty brněnské univerzity (*Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis*, P 8, 2004) článek nazvaný „*Jubileum prof. PhDr. Josefa Švancary*“, na který bych zde rád odkázal. Tato stať obsahuje všechny důležité informace o životě i díle profesora Švancary. Od charakteristiky jeho rodiště - Bohuňova na Českomoravské vysočině - přes lásku k hudbě (slyšel jsem, jak i v pokročilém věku hrál na violoncello), poválečná studia v Brně, celou profesní dráhu, zahraniční působení (v roce 1965 půlrok v Montrealu, kam se vrátil v roce 1974, v roce 1984 v Bernu), penzionování v 62 letech v roce 1986, návrat na Katedru psychologie

v roce 1990, jmenování docentem v rámci rehabilitace k 1. 5. 1990 (habilitační práci „*Psychický vývoj jako homeostáza biologických a peristatických vlivů*“ předložil a před vědeckou radou FF MU obhájil již v roce 1969) a jmenování profesorem dvou specializací: obecné psychologie a vývojové psychologie.

Z jeho publikací chci zmínit ty, které mne zaujaly a snad i ovlivnily nejvíce. V stejném roce, kdy jsem začal studovat psychologii, vyšla v nakladatelství Avicenum jeho snad nejvýznamnější kniha „*Diagnostika psychického vývoje*“. Po prvním vydání v roce 1971 následovalo druhé v roce 1974 a pak třetí v roce 1980, stále v nakladatelství Avicenum. Tato jeho kniha byla přeložena do ruštiny a bulharštiny. Bulharský překlad je něčím v české psychologii dosud nevídaným. Kniha „*Švancara, J. a kol. (1988). Diagnostika na psichičesnoto razvitije.*“ je bulharským překladem 4. přepracovaného vydání, které v češtině nebylo vydáno). Do bulharštiny knihu přeložil Saško Arabadžieb, předmluvu napsal Enčo Gerganov. Knihu vydalo v Sofii nakladatelství Nauka i izkustvo a má 502 stran. Druhou knihou, kterou musím zmínit, je „*Psychologie stárnutí a stáří*“, která vyšla v roce 1983 v Praze ve Státním pedagogickém nakladatelství.

Byl výrazně činný i v psychologické obci: Od roku 1958 zastával různé funkce v Československé a později v Českomoravské psychologické společnosti, např. jako člen výboru, předseda sekce klinické psychologie, později i místopředsedou ČMPS. Byl i vědeckým tajemníkem Československé psychologické asociace v letech 1968 - 1970. Řadu let také zastával funkci předsedy sekce vývojové psychologie Československé psychologické společnosti při ČSAV. V roce 1995 se na čtyřleté období stal členem Rady Českomoravské psychologické společnosti a mj. zajišťoval opětné přijetí Českomoravské psychologické společnosti do celosvětové psychologické organizace IUPsyS (International Union of Psychological Science). Československá psychologická společnost při ČSAV byla členem IUPsyS již od roku 1963, její členství ale bylo ukončeno v roce 1994 po rozpadu Československa. ČMPS byla jako zástupce ČR přijata v roce 1996, kdy se v Montrealu konal XXVI. Mezinárodní psychologický kongres a delegátem za ČMPS byl právě profesor Švancara. (Slovenská psychologická společnost byla do IUPsyS přijata v roce 1998.) V roce 1999 byl profesor Josef Švancara jmenován čestným členem ČMPS.

Byl všestranně rozvinutou harmonickou osobností, iniciátorem nových myšlenek a arbitrem a morální správnosti našeho konání. Personifikoval ty nejlepší tradice a kontinuitu psychologické vědy, pěstované nejen na univerzitní půdě, ale přesahující do širokého společenského prostředí.

Daniel Heller